

Trên đây, hơn 50 năm, vào đầu năm 1954, Việt Nam đã thực sự đứng trên bề mặt chính trị mà cả mặt sự phá sản toàn diện.

Thật vậy, tin Điện Biên Phủ thất thủ không những gây nên mặt không khí bi quan tột cùng tại Việt Nam, mà còn kéo theo mặt công nhân chính trị khi sụp đổ tại nghi ngờ trước ông Ba Lê, khi chính phủ Laniel bước xuống. Mandes France đứng trước cuộc hỗn loạn nghiêm trọng làm cho tình hình Việt Nam trở nên bất ổn định quy định cuộc chiến tranh Đông Dương trong vòng 30 ngày, nghĩa là phải chấm dứt chiến tranh bằng mọi giá. Còn Hoa Kỳ, dù trước đó, đứng trước Pháp không hề yêu cầu can thiệp, Tổng thống Eisenhower do đó, không dám quy định, sự mất uy tín vì việc tình hình vô cùng mặt mặt của quân sự miền chính trị tại Việt Nam.

Trên tình hình như vậy tuy vậy ông Diệm đã chấp nhận mặt thách thức và nỗ lực chấp hành. Không mặt quan sát viên quốc tế nào vào thời đó, dù là quan nhậm đi nữa, dám tin rằng chính phủ Diệm có thể tồn tại hơn 6 tháng. Nhưng nhờ mặt phép màu, Ông Diệm đã vượt qua mặt khó khăn nghiệt ngã, cùng những âm mưu thâm độc đang vây hãm, mưu n nhậm chìm chính phủ của Ông tại trong tình hình.

Thật vậy, nhờ mặt ý chí quyết tâm, mặt năng lực vô song, tài lãnh đạo sáng suốt, cùng mặt cuộc sống đạo đức cá nhân trong sáng, thánh thiện và mặt thành tích công pháp và công Cộng không thể vượt ... đã giúp Ông Diệm thực hiện dự định dũng mãnh phi thường của toàn dân trong công cuộc đấu tranh giải phóng đất nước dành độc lập và tự do cho tổ quốc. Chính trong mặt thời gian ngắn, Thủ Tướng Ngô Đình Diệm đã thực hiện được những thành tựu đáng kể như sau:

Biện mặt quân đội thu nhập ngoại bang và tình hình nhu cầu quân đội trong mặt quân đội, thành mặt quân đội quốc gia độc lập và thực nghiệp, có tổ chức quy củ, có kỷ luật, có tinh thần chiến đấu bề ngoài và thực.

Biện tình hình nhu cầu gia trong mặt quốc gia, do nền giáo dục hưng khởi mặt nhóm mặt pháp thành mặt quốc gia thực nghiệp, với mặt chế độ chính quy định và thực mặt, đứng đầu huy động mặt tiềm năng quốc gia vào công cuộc phát triển kinh tế, canh tân xã hội và kiến tạo mặt đất nước dân chủ tiến bộ trong nền độc lập và thanh bình.

Thay đßi mßt cß chß chính trị mß hß bßng mßt đßnh chß chính trị dân chủ tiến bộ, vßi mßt bßn hiến pháp, phù hợp với trào lßu chính trị thế giới, vßa đßm bßo đßc nhßng quyßn tự do của bßn cßa mßi công dân, nhßng cũng vßa đß mßnh đß duy trì uy quyßn quốc gia, nhßm đßi phó với cuộc chiến tranh du kích, phá hoại và khuynh đßo do Cộng sản Bắc Việt chủ xßng. Đßng thời, tßo cß hßi đß huy đßng mßi năng lực đß tái thiết đßt nßoc và xây đßng kinh tế thoát khỏi tình trạng nghèo đói và lßc hßu của mßt quốc gia bỏ đß hß mßi thu hßi đßc lập.

Nhßng trong tßt cß thành quả kể trên, Tßng Thủ tướng Ngô Đình Dißm đã coi trọng và rßt tß hào với việc ban hành Hiến Pháp 26.10.1956, vì theo Tßng Thủ tướng, các quốc gia láng gißng Á Châu, đã mßt ít nhßt mßt vài ba năm mßi có thể kiện toàn cß chß căn bản của nền dân chủ của họ, còn chß đß Việt Nam Cộng Hòa chỉ cần mßt năm đã ban hành đßc mßt bßn Hiến Pháp dân chủ và tiến bộ, đßng thời đáp ßng đßc nhu cầu cấp thiết của đßt nßoc với mßi phẩm ßng dißn.

Hình Thành Hiến Pháp 26.10.1956.

Nßu cuộc Trưng Cổu Dân Ý ngày 23.10.1955 là hß quả của cuộc cách mạng tự phát do Ủy Ban Cách Mạng Quốc Gia gồm 18 chính đßng và đoàn thể cùng 29 nhân sĩ có uy tín của miền Nam lúc đó thực hiện (xem Nhß Lang, trang 287-297) thì việc hình thành Bộ n Hiến Pháp đßu tiên của thế chß Cộng Hòa Việt Nam là thành quả mßt cuộc tranh đßu lâu dài của chính và nguyên thể quốc gia thời đó. Đißu nßy đßc chính Ông Dißm xác nhận:

“Cách đây 22 năm, khi tôi có trách nhiệm quản trị trong chính quyền, tôi đã đòi hỏi thành lập mßt Quốc Gia Dân Chủ. Nhßng ngßng và hoàn cảnh hßi đó chßng lßi ý muốn ßy, nên tôi rßi bß chính quyền. ßy với, khai nguyên mßt chß đß dân chủ, chßng phải vì tình thế, mà cũng là việc tôi hßng chß trßng tranh đßu”. (Niên Giám Quốc Hội Lập Hiến, Sài Gòn, 1956, tr17)

Tißp đßn Tßng Thủ tướng Ngô Đình Dißm đã quan tâm rßt nhißu đßn tiến trình đß thß o Hiến Pháp 26.10.1956. Trong thực tế, bßn văn pháp lý căn bản này không chỉ là sáng quyền duy nhất của Quốc Hội Lập Hiến thời đó, mà còn có sự tham gia chß đßo rßt tích cực của Tßng Thủ tướng Dißm nữa. Đißu nßy đã thể hiện trong thông điệp của Tßng Thủ tướng gửi quốc Hội Lập Hiến trong ngày khai mạc 17.4.1956:

Việt Nam là mßt nßoc Cộng Hòa đßc lập, thế ng nhßt và bßt khß phân.

Mái ngái công dân đác sinh ra, đáu đác tá do và bình đáng trác pháp luát. quác gia phái báo đám cho hánh đáng đáu đá hánh xá quyán lái cáa mình và hoàn thành các nhiám vụ đá đác giao phó. Chính phá có bán phán giúp đá và báo vá gia đánh há, đá há có thá phát phát trián mát cuác sáng gia đánh thuán hòa. Tát cá các công dân đáu có quyán đác hánh mát cuác sáng an bình, vái mác tiêu duy nhát là đác làm viác vái đáng láng xáng đáng đá có thá táo nên mát sán nghiáp và nhá đó có thá đám báo cho mình mát cuác sáng đáy nhán phám và tá do, báo đám cho mình nháng quyán tá do dân chá, và táo cho mình cá hái đác phát trián đáy đá bán chát riáng mình. Vì phúc lái chung và vì ne^`n Cáng Hòa, cháng lái nháng ká phá hoái nán táng cáa cuác sáng đáng và cáa Hián Pháp.

Chá quyán quác gia thuác về Quác Dân.

Quác Hái Dân Cá đác giao phó nhiám vụ láp pháp.

Táng Tháng cáa nán Cáng Hòa đác báu ra báng mát cuác phá thông đáu phiáu, trác tiáp và kín, sá đác cáy thác trách nhiám hành pháp.

Táa án phái đác hoàn toàn ddác láp đá có thá đáng góp thiát thác vào viác báo vá đác chá đác cáng hòa, trát tá, tá do và nán dân chá.

Mát Vián Báo Hián cũng phái đác thành láp đá có thá giái quyát nháng tranh cháp có lien quan đán các luát lá hián đánh.

Các láu láng kinh tá phái lien kát vái nhau đá hánh xá quyán hánh cáa há báng cách thiát láp nên mát Hái Đáng Kinh Tá Quác Gia (Ibid)

Thúc tiến chính trị Việt Nam .

Nhá mái ngái đáu biát, Hián Pháp tá nó chá là mát ván kián pháp lý, không thá mang lái tá do dân chá cho ngái dân, náu chính quyán không thác tâm thi hánh nháng đáu khoán đá đác long tráng công bá trong đó. Đáu náy thá hián rõ nét trong thác tái chính trá tái các quác gia cáng sán. Thác váy, các quác gia cáng sán cũng có nháng bán hián pháp rát tián bá, qui

đänh rät rät nhäng quyän tä do căn bän cäa mäi công dân. Nhäng trong thäc tä, đó là nhäng chä đäc tài toàn trä, chính quyän đã thäu tóm mäi quyän hành và nhäng đäu khoän căn bän mà Hiän Pháp đã dành cho ngäi dân đäu bä chính quyän chà đäp mät cách thô bäo.

Tä ý nghĩ đó, ngäi viät muän tìm hiäu mät cách khách quan vô tä vä thäc täi chính trä Viät Nam trong viäc thäc thi văn kiän văn kiän pháp lý căn bän cäa chä đä. Đäng thäi, cũng xin minh xác ä đây, trong bài näy sä không đä cäp đän näi dung cäa Hiän Pháp 26.10.1956, vì luät sä Hà Nhä Chi, dân biäu cäa Quäc Häi Läp Hiän và cũng là thành viên trong äy Ban soän thäo Hiän Pháp, đã trình bày khá đäy đä trong quyän Kä Yäu Ghi än Täng Thäng Ngô Đình Diäm, xuät bän täi California, 2005, däi i nhan đä Quäc Häi Läp Hiän và Hiän Pháp Đä Nhät Cäng Hòa, tr 31-44.

Täng Thäng Ngô Đình Diäm đäc tài?

Phän län nhäng chính trä gia đäi läp väi chä đä Đä Nhät Cäng Hòa Viät Nam, mà ngäi viät đäc tiäp xúc, đäu cho là Täng Thäng Ngô Đình Diäm là mät ngäi đäc tài, không chäp nhän đäi läp, không biät liên kät väi đäng phái quäc gia đä täo thành nhäng liên minh chính trä có qui mä län đä đäng viên sä äng hä cäa toàn dân, nhäm chäng cäng sän häu hiäu, nhä Bs Nguyän tôn Hoan, mät lãnh tä Đäng Đäi Viät, hä phái Miän nam đã phê bình Ôäng Diäm:

Ôäng Diäm lúc đäu là mät nhà cách mäng thät sä và đäo đäc, tôi đã cäng tác väi Ôäng trong nhäng thäi gian đäu cäa thäp nän 1950. Nhäng đän khi Ôäng Diäm vä näc cäm quyän 1954, Ôäng càng ngày càng tä ra đäc tài không còn muän nghe läi ai näa, Ôäng không muän chia xä quyän hành väi các đäng phái quäc gia khác. Tôi không đäng ý väi quan niäm đó và đã räi Viät Nam đä säng läu vong. (Bs Nguyän Tôn Hoàn trä läi phäng vän cäa tác giä, täi San Jose, tháng 7, 1986)

Träc đä nhäu năm, khi còn giäng sä Läch sä Chính Trä Viät Nam Hiän Đäi, täi Viän Đäi Häc Đalat, tôi có nhiäu đäp tiäp xúc väi ông Võ Văn Häi, bí thä cäa Täng Thäng Ngô Đình Diäm, và tä năm 1967-1975, ông cũng là giáo sä thänh giäng täi cä sä giáo đäc näy. Khi tôi häi vä thái đä cäa Täng Thäng Ngô đình Diäm đäi väi các chính khách đäi läp, ông Häi tiät lä:

Täng Thäng Ngô Đình Diäm cho räng phän län các chính khách Viät Nam không có mät kiän thäc chính trä thäc tän và không hiäu thäc täi chính trä, kinh tä và xã häi cäa quäc gia

Tác Giả: T i n sĩ Ph m Văn L u
Thứ Ba, 10 Tháng 11 Năm 2009 06:15

---

ch m ti n m i thu h i đ c l p nh Vi t Nam, Vi t Nam lúc y ph i đ i đ u v i h u qu c a cu c chi n tranh kh c li t su t 9 năm, trong đó m i h t ng c s b tiêu h y hoàn toàn, c u c ng, đ ng sá, h th ng vi n thông ... toàn b b phá s p, c t đ t. h th ng ngân hàng s p đ toàn di n vì không ai tin t ng n a. T đó kinh t qu c gia đi vào ng c t đ y t m i ... Chính tr thì vô cùng h n lo n, các giáo phái hùng c m i ng i m t ph ng. Ngay t i đô thành Sài g n, l c l ng công an c nh sát do Bình Xuyên n m gi , nhi m v chính c a h không ph i b o v an ninh tr t cho dân chúng, mà đ duy trì và c ng c m c thu nh p tài chánh cho các sòng b c (Casino), các đ i m và các trung tâm hút thu c phi n c a B y Vi n. Quân đ i do các sĩ quan Pháp n m gi , lúc nào cũng s n sàng thách th c quy n l c chính ph , đ b o v quy n l i c a t h c dân và tài phi t Pháp. Thêm vào đó, đ t n c b chia đôi, chính quy n ph i đ nh c cho g n 1 tri u đ ng bào di c t mi n B c vào Nam. M c dù, theo hi p đ nh Genève, cu c chi n đã k t thúc và c ng s n t p k t ra B c, nh ng th c t h đã gài ng i l i đ chu n b cho m t cu c chi n tranh du kích, phá ho i và khuynh đ o m i. Th c dân Pháp, dù tuyên b trao tr ch quy n cho Vi t Nam, nh ng trong th c t v n còn có nhi u ý đ đen t i đ duy trì đ c quy n, đ c l i c a gi i tài phi t Pháp t i đây ... đ t n c v a m i thu h i đ c l p, dân chúng còn b ng tr c quan ni m t do dân ch , dân chúng còn ngheo đói, không đ ăn đ m c. N u đ m áp đ ng nh ng quan ni m dân ch lý t ng c a Tây Ph ng ch c ch n s đ a đ n h n lo n.

Trong hoàn c nh đó, mà Bs Nguy n Tôn Hoàn và Ks Phan Kh c S u .. đòi ph i áp đ ng ch đ Dân Ch Đ i Ngh c a Đ Tam C ng Hòa Pháp Qu c, đ đ m h ng kh i l i cho ng i dân và c v u cho m i chính đ ng tham gia vào m t tr n chính tr qu c gia nh m đ i đ u v i c ng s n và th c dân ...

Theo Ông Di m, các c không theo dõi nh ng bi n chuy n chính tr trên th gi i, đ c bi t các qu c gia Á Phi, sau khi thu h i đ c l p, h c n ph i có m t chính quy n m nh đ có th th c hi n các cu c canh tân kh n c p v chính tr và kinh t , đ có th b t k p đ ti n hóa c a th gi i sau nhi u năm b kèm h m trong s ch m ti n đ i ch đ th c dân đ h . Và ngay quan ni m Dân Ch Đ i Ngh c a Đ Tam C ng hòa Pháp Qu c, đã l i th i ngay c n c Pháp, m t qu c gia có truy n th ng dân ch lâu đ i nh t th gi i n y, vì nó gây nên quá nhi u b t n chính tr , có khi trong m t tháng mà ph i thay đ i chính ph đ n 2 l n, có khi chính ph t n t i có 3 ngày là s p đ ... th h i, m t ng i có chút công tâm, m t chút nh n th c v th c t chính tr đ t n c và chi u h ng phát tri n kinh t chính tr t i các qu c gia Á Phi, sau th chi n th 2 ... có th ch p nh n quan đ i m dân ch c a c Hoàn, c S u ... không?

Ông Di m kh ng đ nh, vì quy n l i t i th ng c a qu c dân và t qu c, Ông không th ch p nh n quan đ i m n y.

Những bất hợp pháp cho cá nhân Tổng Thống Ngô Đình Diệm và có thể cho toàn thể miền Nam không ngừng đó. Ngày 27.1.1960, Công sứ n lập di động d p T t Nguyễn Đán, bắt ng t n công vào Trảng S p, thu c t nh Tây Ninh, g n biên giới Việt Miên, v i quân s c p trung đoàn. Đi u n y ch ng t m c đ xâm nh p, phá ho i và khuyến đ o c a c ng s n B c Việt đã đ n đ nguy hi m cho s t n vong c a Việt Nam Cộng Hòa.

Trong chính tình hình đó, th t là khó hi u và đ y mĩa mai, tháng 4 năm 1960, 18 chính khách tên tu i c a mi n Nam h p t i khách s n Caravelle, đ a ra m t ki n ngh đ o i T ng Th ng Ngô Đình Di m m r ng chính ph , th c thi nh ng quy n t do căn b n trong Hiệp định Pháp nh quy n t do báo chí, t do h i h p ... th t là đ y bí n, khi đất n c đang t trong tình tr ng kh n tr ng c a chi n tranh, các c l i đ đòi h i th c thi nh ng đi u t do quá lý t ng và không th c t n y. Đ n n i, m t nhà bình lu n ng i Anh có nhi u kinh nghi m v Việt Nam, Ducanson đã nh n xét mà ng i v t có th tóm l c nh sau:

"N u b n ki n ngh n y đ c đ a ra trong đi u ki n chính tr n đ nh c a m t mi n Nam không b c ng s n Hà Nội đ e đ a tiêu di t, thì đó là yêu sách đáng đ c c u xét nghiêm ch nh. Đi u đáng ti c nh t, là khi c ng quân đã t n công c p trung đoàn và các v sát h i các viên ch c chính ph h u nh x y ra h ng ngày, thì đó là nh ng yêu sách n u không mu n b o là ng ng n, thì ít ra cũng b t ngu n t s thi u khôn ngoan." (Ducanson, Denis J. Government and Revolution in Vietnam, 1968)

Dù v y, nh ng bi n c n y sau khi đ c nhà báo thiên t nh Jean Lacouture vi t nh ng bài t ng thu t trên báo Le Monde t i Paris đã k t án chính quy n c a T ng Th ng Ngô Đình Di m là đ c tài, không th c thi nghiêm ch nh Hiệp định Pháp và không đ c s ng h c a đ a s chính khách đ i l p trong vi c theo đ u i chính sách ch đ o cu c chi n tranh ch ng Cộng t i Việt Nam. Đi u n y đã làm x u đi hình nh c a T ng Th ng Ngô Đình Di m t i chính tr ng Hoa Th nh Đ n.

Ti p đ n, m t bi n c quân s khác, đó là cu c đ o chánh 11-11-1960 do Trung Tá V ng Văn Đông ch x ng. Ông Đông là m t sĩ quan thân Pháp, bắt m n v i chính quy n Ông Di m, k t h p v i m t sĩ quan g c B c cũng bắt m n nh ông, vì cho r ng T ng Th ng Ngô Đình Di m k th đ a ph ng, ch thích s đ ng ng i mi n Trung (Đ i Tá Phạm Văn Lưu đàm lu n v i tác gi t i California, 7-1986). Do đó, các sĩ quan n y ch đ ng m t cu c đ o chánh quân s m t cách v i v và thi u t ch c, ch không có m t h u thu n chính tr nào đáng k . V ph ng di n chính tr , ông Đông có liên l c v i lu t s Hoàng C Th y, m t ng i có h hàng v i ông, nh là ng i ph trách b ph n chính tr c a cu c đ o chánh, nh ng ông Th y không có liên l c hay n i k t ho c đ c s ng h c a m t chính đ ng nào. (xem V ng Văn Đông, Binh Bi n 11-11-1960, Ph N Di n Đ n, Virginia, s 106 tháng 11/1992, tr 41-42). Ch khi Đ i Tá Nguyễn Chánh Thi, ng i tham gia đ o chánh vào gi ch t, cho m i nhà văn Nguyễn T ng Tam, k s Phan Kh c

Såu, vì không nám váng tình thá lúc đó, nên các cáng há cuác đáo chánh vào giáchát, và sau này, các cá đá gáp khá nhiáu há láy phián phác vái chính quyán. Trong khi luát sá Tháy, vì đá cá CIA mác nái và khuyán khách thác hián cuác binh bián náy tá trác, nên sau khi sá viác bát thành, CIA đá đáa vá luát sá náy rái khái Viát Nam mát cách an toàn.

Rái ngày 20.12.1960, Cáng sán Bác Viát chính thác khai sinh Mát Trán Giái Pháng Mián Nam đá phát đáng cuác xâm láng vá lác thôn tính Mián Nam.

Ba sá kián trên đây, đái vái ngángái viát, xáy ra hoàn toàn riáng rá, không có mát liên há há táng, nhân quá hay luán lý nào vái nhau. Nháng đái vái đá luán, nhát là tái Hoa Ká, há cho ráng ba bián cá náy đá có mát liên há nhân quá mát thiát, nghĩa là chính quyán Diám đá cá tài, đán áp đái láp, hán chá nháng quyán tá do căn bán ..., xa rái quán chúng, khián đa sá chán ghét chá đá Diám nên đá có nháng thành phán trí thác bát mãn nhá nhóm Caravelle đòi hái cái cách chính trá, nhóm sĩ quan nháy dù thác hián đá o chánh quân sá và sau khi nháng ná lác náy thát bái, nháng thành phán đái láp náy, không còn pháng cách nào khác hán, đá phái nái kát lái vái nhau đáng nên Mát Trán Giái Pháng Mián Nam, hoàn toàn đá cá láp vái Hà Nái, xá đáng vá lác đá cháng lái chính phá Mián Nam. Đái u thiáu may mán náa cho Ôáng Diám và cũng cho Mián Nam, là quan đáng nháy lái đáng cá mát chuyên gia rát có uy tín vá Viát nam là G. Kahin, giáo sá cáa Đáa Hác nái tiáng Cornell và cũng là cá ván cáa Táng Tháng Kennedy vá Viát Nam sau náy ná hiát tình áng há. (xem Kahin George, Intervention, 1986). Tá nháng nguyên nhân sau xa đó, uy tín cáa Táng Tháng Ngô Đình Diám trong chính giái Hoa Ká ngày càng giám sút nghiêm tráng, đán nái, cuái năm 1961, nháng nhà làm chính sách tái tòa Bách ác đá có lúc nghĩ đán viác ám sát Táng Tháng Ngô Đình diám, nhám thay đái cá chá lãnh đá o cáa Mián Nam.

Trong thái gian đó, chá có chính quyán Úc có mát cái nhìn sâu sác và thác tián hán vá ván đá xây đáng dân chá và đáng lái chính trá cáng rán cáa Táng Tháng Ngô Đình Diám trong chá tráng theo đáng i cuác chián tranh cháng Cáng, Ngoái Tráng R. G. Casey cáa Úc đá nhán xét:

"Hai sá viác cán đáng cá mái ngángái ghi nhá khi muán chá trích chính quyán Viát Nam . Thá nhát, Viát Nam đáng á tuyán đáng cáa cuác chián tranh lánh. Chính phá quác gia đó, không thá đá mát khe há nào cho đái pháng khai thác. Mát ká há nào cũng sá cáuc ká nguy hiám, không nháng cho Viát nam mà còn cho cá tá do cáa Đông Nam A` Châu náa. Thá hai, sá thác hián dân chá trên bình đáng quác gia là mát quan niám hoàn toàn mái má tái Viát Nam và cán phái có thái gian đáng phát trián các đáng nhá chá, các truyán tháng, các táp tác háu thác hián các quyán dân chá theo đáng háng xây đáng và có trách nhiám". (Richard Lindhelm, Vietnam, the First five years Ann Arbor, Michigan, 1959, tr 344)

Quan Ni m Dân Ch Vi t Nam và Hoa K .

Sai L m c a M

Đi u khá khô h ài, khi quan ni m dân ch c a T ng Th ng Ngô Đình Di m và c a T ng Th ng Kennedy đ u b t đ u b ng hai ch T. Đó là Dân Ch Thành và Tín c a Ông Di m trong khi Dân Ch c a Kennedy là dân ch th c ti n. Th t v y, T ng Th ng Ngô Đình Di m luôn luôn ch tr ng r ng đ i s ng dân ch nói cho cùng ... chính là vi c đ em áp đ ng các giá tr thành và tín vào cu c s ng h ng ngày m t cách th t hoàn h o. Trong khi đó, các gi i ch c c a chính quy n Hoa K ch tr ng dân ch th c ti n, nghĩa là dân ch ph i th c t , t ng t do dân ch , ch quy n qu c gia và công pháp qu c t , ch m t ý nghĩa vô cùng t ng đ i và tùy ti n, nh m pphuc5 v cho quy n l i c a Hoa K th i đó đã kh ng đ nh r ng, vì quy n l i c a n c M , không nh ng h có quy n mà còn có trách nhi m đ thay đ i c ch lãnh đ o Mi n Nam lúc b y gi . Cũng nh ngày nay, Hoa K ch đ t nhân quy n, t do tôn giáo ... v i chính quy n Hà N i, khi ng i M còn mu n m c c v nh ng đ i u ki n kinh t và th ng m i cho gi i t b n M , nh ng khi nh ng yêu sách n y c a M đ c Hà N i th a m n, thì nh ng v n đ nhân quy n ... c a Vi t Nam ch c ch n s không còn đ c chính quy n Hoa K đ c p đ n n a. Đó là nh ng th c t i chính tr khá ph phàng nh ng r t th c t c a n c M và cũng là nan đ trong vi c th c thi dân ch t i Mi n Nam c a T ng Th ng Ngô Đình Di m mà ng i vi t s trình bày m t cách chi ti t trong ph n d i đây.

B i C nh L ch S Chính Tr , ‘Chia đ Tr’

T ng Th ng Ngô đình Di m th ng tâm s v i các c ng s viên thân tín:

Ng i M không có kh năng phân bi t đ c th nào là uy quy n qu c gia và ch quy n dân t c v i l i cai tr đ c tài ... Vì truy n th ng xã h i Vi t Nam, b i c nh chính tr và l ch s c a đ t n c, đòi bu c các nhà lãnh đ o Vi t Nam phải chú tr ng đ n vi c nâng cao ch quy n qu c gia (Ngô Đình Luy n đàm lu n v i tác gi t i Ba Lê, tháng 9, 1986).

Th t v y, xuyên qua l ch s Vi t Nam, qu c gia n y đã b ng i Trung Hoa cai tr g n m t ngàn năm và h n 80 năm b ng i Pháp đ o h . Nh ng ng i th ng tr ngo i bang n y đã áp đ ng m t chính sách chia đ tr nh m chia r Vi t Nam và ki m h m qu n chúng trong c nh th t h c, nghèo đói và ch m ti n. Cũng theo T ng Th ng Ngô đình Di m, chính sách n y đã đ l i nh ng h u qu vô cùng nghiêm tr ng cho xã h i Vi t Nam trên nhi u bình đ i n khác nhau:

Tr c h t là tình tr ng phân hóa. Đi u n y th hi n khá rõ r t trong l ch s đ t n c chúng ta. Sau hi Ngô Quy n dành đ c l p cho t qu c và ch m đ t th i k l thu c vào ph ng B c, đ t n c chúng ta đã ph i trải qua th i k Th p Nh s quân. Và đ n th k th 15, dân t c n y ph i s ng trong c nh Nam B c Phân Tranh g n 100 năm. Đ i th i Pháp đô h , chính quy n th c dân đã chia Vi t Nam thành 3 mi n khác nhau: B c K , Trung K và Nam K và đ c đ t đ i nh ng ch đ chính tr khác nhau:

Th t v y, trên nguyên t c, B c K và Trung K đ c đ t đ i ch đ B o H (Protectorate) , nh ng trong th c t , cách th c cai tr B c k và Trung K cũng khác nhau. B c K , ng i Pháp đòi bu c Tri u Đ i nh Hu y quy n cho m t viên ch c Pháp g i là Th ng S đ đ i di n Hoàng Đ Vi t Nam đ i u hành công vi c hành chánh t i mi n đ t n y. Trong khi Trung K thu c th m quy n c a các Vua Tri u Nguy n, cai tr dân chúng đ i s ch đ o c a Khâm S Pháp t i Hu . Còn Nam K đ c đ t đ i ch đ thu c đ i (colony) hoàn toàn do ng i Pháp cai tr . Ng i dân s ng t vùng n y sang vùng khác; ví d nh B c K vào Nam K , ph i xin gi y thông hành (passport) gi ng nh ng i t qu c gia sang qu c gia khác v y. R i vào th p niên 1950, ng i Pháp đ t Cao Nguyên Trung Ph n đ i m t th ch cai tr đ c bi t đ c mên danh là Hoàng Tri u C ng Th . Và ti p theo, ng i Pháp cũng c t m t s t nh mi n Đông và mi n Tây Nam K đ t đ i quy n cai tr riêng c a hai giáo phái Cao Đài và Hòa H o.

Áp đ ng bi n pháp cai tr đó, ng i Pháp nh m m c đích t o tình tr ng phân hóa gi a ng i Vi t và làm ung th i ti m năng đ u tranh dành đ c l p c a dân t c. Theo ông Ngô Đ i nh Luy n, khi v n c c m quy n, Ông Đ i m đã ph i đ i d u v i tình trạng chia r tr m tr ng. Do đó, chính ph không còn cách nào khác h n là t p trung quy n hành đ th ng nh t uy quy n qu c gia, nh m xây đ ng đ c l p cho dân t c, phát tri n kinh t , c i t o xã h i và ngăn c n âm m u khuynh đ o c a c ng s n.

Ngoài ra, đ d dàng duy trì ch đ th c dân, ng i Pháp đã ki m ch dân t c Vi t Nam trong c nh th t h c. H đã h n ch vi c xu t b n sách báo và ki m soát g t gao vi c m tr ng đ y h c. Trong th c t , chính quy n th c dân ch m m t s ít các tr ng h c nh m đào t o m t s công ch c c p th p đ ph c v cho gu ng máy cai tr c a h t i Đông đ ng. Ch ý c a h là t o nên m t gi i th ali5 th đ ng, thi u trách nhi m, ch bi t vâng l nh và không bi t t tìm cách gi i quy t các v n đ . Do đó, khi thu h i đ c l p, chính quy n trung ng đã ph i gi i quy t t t c m i v n đ trên toàn qu c. Theo ông Ng Đ i nh Luy n, trong n i các c a Ông Đ i m năm 1955, ch có 2 đ n 3 t ng tr ng là dám nh n lãnh trách nhi m đ đ i u hành các công vi c thu c ph m vi quy n h n c a h . Còn nh ng ng i còn l i, vì s trách nhi m ho c không đ hi u bi t chuyên môn đ gi i quy t các v n đ khó khăn; do đó, đã tìm m i cách đ tránh né và chuy n gánh n ng hành chánh c a h lên vai T ng Th ng Đ i m. Chính vì tình tr ng n y, vào nh ng năm sau cùng c a ch đ Đ Nh t C ng Hòa, T ng Th ng Đ i m đã ph i g i hang núi h s cho ông Ngô đ i nh Nhu, ng i c v n thân tín nh t c a T ng Th ng

đ gi i quy t. Đó là lý do gi i thích t i sao h ng ngày T ng Th ng Di m đã ph i làm vi c h t s c c nh c t 5 gi sáng đ n n a khuya và đôi khi đ n 1 hy 2 gi sáng ngày hôm sau.

Nh đi u tại h i cho T ng Th ng Di m, là nh ng ng i c ng s viên thi u tinh th n trách nhi m n y, th ng bí m t phàn nàn v i c v n M , là T ng Th ng Di m không bi t y quy n cho các thu c c p, mu n t p trung t t c quy n hành vào trong tay mình, cho nên đã t o nên nhi u sai l m nghiêm tr ng. (Theo Ngô Đình Luy n, đàm lu n v i tác gi). Chính vì v y, mà Hilsman, Th Tr ng Ngo i Giao, Đ c Trách Vi n Đông S V , khi quan sát tình hình Vi t Nam vào đ u năm 1963, đã k t lu n:

Dù có bi n h hay né` tránh th nào đi n a, v n đ cu i cùng v n là n i Ông Di m.

(Xem Hilsman, To Move A Nation, tr 460)

Ph ng Cách Th c Thi Dân Ch .

Đ i v i T ng Th ng Di m, dân ch ki u M là m t s n ph m xa x hoàn toàn không thích h p v i m t qu c gia ch m ti n nh Vi t Nam . Cũng theo Ông, xã h i Vi t Nam, đa s dân chúng h n 80% s ng ở thôn quê, còn đói nghèo, th t h c, không có an ninh, luôn b du kích C ng s n đe d a; thì nh ng t do ngôn lu n, t do báo chí, t do h i h p, t do b u c ch ng có ý nghĩa gì c đ i v i h . Đi u mà dân chúng ở nông thôn mong mu n là m t chính quy n m nh m , đ đ b o đ m an ninh cho h ch ng l i s kh ng b c a Vi t C ng. H ng đ m, du kích C ng s n dùng súng h m d a đ thu thóc g o, c ng bách con em h ph i tham gia hàng ngũ cán binh Vi t C ng. Ngoài ra, dân quê c n chính quy n t o cho h m t đ i s ng đ ăn, đ m c ch ng l i s bóc l t c a ch đ t, và c a m t thi u s có th l c và giàu có. R i t đó, h có đ ph ng ti n g i con em h đ n tr ng h c, h p th đ c m t n giáo đ c căn b n, đ ki n th c chính tr c n thi t. Lúc đó, ng i dân quê s bi t x d ng quy n t do căn b n c a h , đ th c s tham g ia các cu c b u c và ng c nh m ngăn ch n nh ng ng i đ a ch và m t thi u s giàu có, l i d ng s nghèo đói và th t h c c a h đã khai thác và bóc l t h .

Lý thuy t c a T ng Th ng Di m đã đ c áp d ng vào th c t qua nh ng ch ng trình sau đây:

Cháng tránh cái cách ruáng đát, đác mánh danh là cháng Trán Ngái Cáy Cá Ruáng trong đá chánh phá mua đát cáa các đáa chá phát cho ngái ngháu.

Cháng tránh Trán Dinh Đái, chánh phá đá thác hián mát cuác di dán tá các làng xã dân cá đáng đác và ngháu khá ; đá đán kháng đá đát đá cáy hoác đát đái quáa cán cái, đán nháng váng đát đái tráu phá hán đá Cao Nguyán đá khán hoang láp nghiáp. Trong thái gian đáu, chánh phá giáp cho dân cháng đáy đá các vát dáng đá xáy cát nháa cáa, các náng cá canh tác. Đáng thái, chánh phá cáng cung cáp đáy đá láng thác và quán áo đá sáng trong váng 6 tháng đáu tián đá chá đái mùa máng sinh hoa lái.

Cháng tránh Khu Trá Mát, chánh phá đá chán mát sá đáa đái má thán quá, đá xáy dáng các cá sá vái nháng tián nghi cáa thán phá nhá láp nháa máy đán, đáo giáng 61 náng cá đáng cá trang bá máy bom tái tán, xáy bánh vián, tráng hác .. đá đán cháng náng thán háng thá nháng tián ách cáa đái sáng ván minh.

Cháng tránh áp Chián Lác. Đáy là cháng tránh rát quan tráng nám trong sách lác cáa quác gia nhám cháng lái cuác chián tranh khuynh đáo do chánh quyán Hà Nái chá xáng.

Qua cháng tránh náy, chánh quyán đáa pháng đá thác hián mát cuác thanh lác đá loái trá nháng thán phán cáng sán nám váng ra khái dân cháng. Sau đá, chánh quyán 62 đáng ngũ háa dân cháng thán chác chián đáu đá cháng lái sá kháng bá cáa cáng sán. (...)

Vá pháng đán kinh tá, mái áp đá trá thán mát đán vá pháng đán kinh tá tá tác. Thát váy, lúc đáu vái mát máy sán xuát gách ngái cá tính cách tiáu công nghá do chánh phá giáp đá, vái lái làm viác ván công và đái công, cháng bao lâu trong áp, tát cá các nháa tranh đác thay thá báng các nháa gách vái mái ngái kháng trang vái ván cây ăn trái tát tái và xinh đáp.

Vá pháng đán chánh trá, mái áp tá báu lán mát ban trá sá đá đáu hành mái công viác trong áp. đáy là pháng cách háu hiáu và thác tián đángái dân quá có thá tiáp tác xá đáng nháng quyán tá do dân chá căn bán đá báu ngái đái đán cáa mình vào cá cáu hành chánh xá áp.

Theo T ng Th ng Di m, đây là cách th c hi n dân ch hi u qu nh t c a m t qu c gia ch m ti n đang ph i đ i phó v i cu c chi n tranh phá ho i và kh ng b do C ng s n đi u đ ng t bên ngoài. Nói m t cách khác, đây là cách phát tri n dân ch t h t ng c s đ n th ng t ng ki n trúc c a qu c Gia. Ch trong c c u n y, ng i dân quê cô th và th t h c m i th t s đ c th h ng nh ng quy n t do căn b n c a con ng i. Cũng theo T ng Th ng Di m, ph ng cách chính tr phù h p v i truy n th ng dân ch ngàn x a c a dân t c Vi t. Đó là ng i dân đ c quy n quy t đ nh m i v i c trong làng, phép vua thua l làng. Và th ng t ng, v n đ c duy trì đ c uy quy n t i th ng c a qu c Gia.

T ng Th ng Di m cũng th ng nói v i c ng s viên thân tín nh sau:

N u đem áp đ ng m t cách c ng ng t ki u dân ch M vào Vi t Nam, không nh ng không đem l i l i ích cho Qu c Gia, mà còn t o thêm cho m t thi u s giàu có bóc l t nh ng ng i dân nghèo th t h c, giúp ph ng ti n cho nh ng chính tr gia c h i, xu th i và nh ng thành ph n thân C ng c các thành ph dùng các ph ng ti n truy n thông đ ch trích chính ph , gây thêm r i lo n trong m t qu c gia c n s n đ nh, đ theo đ u i cu c chi n tranh s ng còn ch ng l i âm m u khuy nh đ o c a C ng s n. (Võ Văn H i, đàm lu n v i tác gi , t i Đalat, 1973)

Trong khi đó, nh ng nhân v t trí th c c p ti n c a B Ngo i Giao M , Harriman, Hilsman, đã không hi u đ c b n ch t c a cu c chi n tranh Vi t Nam nên đã có nh ng nh n đ nh và chính sách sai l m khi theo đ u i cu c chi n tranh ch ng C ng. Sau n y, T ng Th ng Nixon đã phân tích đi u đó trong tác ph m No More Vietnam c a ông. Ông cho r ng các chuyên gia c a chính quy n Kennedy th i đó đã l m l n cho r ng cu c chi n tranh Vi t Nam là m t cu c chi n tranh cách m ng. Trong khi đó, th c t , đó là cu c chi n tranh du kích, phá ho i, kh ng b , đ t nh p t bên ngoài do C ng s n Hà N i đi u đ ng.

Chính vì v y, nh ng chuyên gia n y luôn luôn đòi h i ph i m r ng t do báo chí, t do h i h p và l p các đoàn th , t o đi u ki n cho các chính tr gia đ i l p tham gia vào n i các đ có thêm h u thu n trong qu n chúng. (xem Nixon, op.cit., 1982)

Đây là nh ng đi ki n mà theo T ng Taylor c a M nh n xét, ngay chính n c M cũng không th áp đ ng đ c trong th i chi n tranh nh Th Chi n Th Hai ch ng h n. Và ngày nay, sau khi cu c chi n tranh Vi t Nam ch m đ t, th c t càng cho th y m t cách rõ ràng h n c a các c v n chính tr c a T ng Th ng Kennedy. Th t v y, Mi n Nam đã m t, không ph i vì C ng s n thành công trong vi c kêu g i dân chúng n i đ y l t đ chính quy n nh sách l c khuy nh đ o trong chi n tranh cách m ng do c ng s n ch x ng. Nh ng th c t , Mi n Nam đã s p đ vì C ng s n đã x đ ng thi t giáp, chi n xa, đ i pháo và quân đ i chính quy

ti n vào Dinh Đ c L p, nghĩa là nh ng ph ng ti n c a m t cu c chi n tranh qui c đ t nh p t ngoài vào, ph i h p v i nh ng ho t đ ng du kích phá ho i t bên trong.

Chính vì th , T ng Th ng Di m đã than th :

Chúng ta có m t ng i b n quý giúp đ ti n b c nh ng không hi u chi c v chuy n Vi t nam. (Nguy n Văn Châu, 1989, tr.228)

Trong khi đó, ông Nhu cũng th ng tâm s v i c ng s viên thân c n c a ông nh sau:

M có thói quen b t bu c các đ ng minh ph i r p khuôn nh h ... nh ng M khác, Á Châu n y khác ... Trong m t qu c gia hòa bình thì i hoàn toàn khác v i m t qu c gia đang có chi n tranh. T ng Th ng Kennedy khuy n cáo Vi t Nam c i t c ch dân ch có nghĩa là ph ng theo phong cách sinh ho t chính tr xã h i M ... Ông cha chúng tôi đã có nhi u kinh nghiệm chia r , n n k th và phe phái ... N u Vi t Nam áp đ ng dân ch nh M thì ch đi đ n tình tr ng h n lo n. Mà Vi t Nam thì không th ch p nh n đ c tình tr ng h n lo n gi a lúc đang có chi n tranh. (Bs tr n Kim Tuy n, đàm lu n v i tác gi , Cambridge, tháng 9, 1986)

Có i m t cách t ng quát ph i nói r ng, đ i v i quan ni m Dân Ch Tây Ph ng và tinh th n qu n tr khoa h c c a M , i i làm vi c c a T ng Th ng Di m không th ch p nh n đ c và T ng Th ng Di m qu là nhà đ c tài vì Ông ta không bi t cách y nhi m quy n hành và phân quy n trong gu ng máy cai tr qu c gia.

Tuy nhiên, trong th c t i chính tr Vi t Nam, có i cũng là m t sai l m n u nghĩ r ng nh ng ph ng pháp đ m i k t qu t t Ph ng Tây, nó cũng s đ t đ c nh ng thành tích nh v y, khi đ m áp đ ng Ph ng Đông. Và nh ng nhà làm chính sách Hoa Th nh Đ n càng không th tránh đ c nh ng i i m nghiêm tr ng, khi h quá t ph v nh ng hi u bi t c a h , nh ng trong th c t , h r t nghèo nàn trong ki n th c v v n minh và i ch s Vi t nam.

Dân Ch Theo L i M

Có m t s th t h t s c mĩa mai, các viên ch c thu c B Ngo i Giao M luôn luôn đòi

h i T ng Th ng m r ng t do, đ cao dân ch pháp tr cho phép nh ng đ ng phái tham gia vào n i các, nh m lôi cu n s ng h c a qu n chúng v phía chính quy n. Đ ng th i, chính h i i là nh ng ng i b t ch p c nh ng nguyên t c căn b n c a công pháp qu c t , bí m t x đ ng quy n l c c a M đ l t đ chính quy n Ông Di m.

Th t v y, t năm 1954, nh ng nhà làm chính sách c a M t i B Ngo i Giao ngh r ng h có quy n thay đ i chính ph Vi t nam, n u quy n l i c a n c M đòi h i nh v y. William C.Gibbons đã phân tích chính sách đó nh sau:

T lúc khai sinh ra chính quy n Di m vào năm 1954, nhi u nhà làm chính sách M đã cho r ng, trong nh ng tr ng h p nh t đ nh nào đó, M qu c không nh ng có quy n mà còn có trách nhi m đ m t s thay đ i t i Vi t nam. Đ ng l i n y cũng khá ph bi n trong vi c bang giao của M đ i v i chính quy n c a nh ng qu c gia khác trên th gi i, mà đ đó quy n l i c a Hoa K đòi h i nh ng hành đ ng nh th . Và đ theo đ i tri t lý n y, Hoa K đã s p đ t và h tr nh ng cu c đ o chánh t i Ba T và Guatamala đ thay th nh ng nhà lãnh đ o c a nh ng chính ph c a các n c đó, b ng nh ng ng i lãnh đ o do Hoa K ch n l a. (xem William C.Gibbons, quy n II, 1961-1964, tr 140-141)

M t s th t khác cũng khá ng nghĩnh, các viên ch c dân s có h c th c t i B Ngo i Giao M th ng t ra thái đ b o th , th c dân, kinh th ng ch quy n c a các dân t c khác. Trong khi đó, các t ng lãnh và các nhà quân s t i B Qu c Phòng l i là nh ng ng i có đ u óc ti n b , ôn hòa, bi t kính tr ng ch quy n của các qu c gia khác và l i am hi u tình hình Vi t Nam m t cách sâu r ng h n. Th t v y, khi đ i u tr n tr c qu c H i M , Th ng Ngh S Church đ t câu h i, li u M có th x đ ng áp l c bu c Ông Di m ph i thay đ i chính sách không? T ng Tr ng Qu c Phòng M MacNamara tr l i:

Vâng, vi c x đ ng áp l c n m trong kh năng c a chúng ta. Nh ng vi c b o đ m đ [Di m] hành đ ng phù h p v i nh ng đ i u nguy n cáo c a chúng ta, nó v t ra ngoài kh năng c a chúng ta. Đây là m t chính quy n đ c l p và t i nghĩ r ng th t không thích h p đ chúng ta cho r ng, đó là m t thu c đ a [c a chúng ta]. (xem Gibbons, op.ct., tr.192)

Trong khi đó T ng Taylor cũng đã xét m t cách chính xác v tài lãnh đ o c a T ng Th ng Di m, khi ông phát bi u tr c y Ban Ngo i Giao c a Th ng Vi n M vào ngày 8.10.1963:

Chúng ta c n m t ng i c ng r n đ lãnh đ o qu c gia n y, chúng ta c n m t nhà đ c

tài trong th i gian chi n tranh và chúng ta đang có nhân v t đó. Qu c gia n y đang tr i qua m t cu c n i chi n và tôi nghĩ r ng c g ng áp đ t nh ng đi u mà chúng ta g i là nh ng tiêu chu n dân ch bình th ng đ i v i chính quy n n y là m t đi u không th c t . (Ibid.)

Nh m l n ch t ng i

Nh ng s khác bi t quan tr ng h n h t là nh ng lý do th m kín b t ngu n t quy n l i c a hai qu c gia. Đ i v i T ng Th ng Di m, con ng i đã hy sinh c cu c đ i c a Ông đ tranh đ u cho đ c l p và ch quy n c a Qu c Gia. Đ i v i Ông, đó là nh ng th thiêng liêng nh t, không th b hy sinh, không th dùng đ đ i chác b t c đi u gì. Đ i v i Ông, n u đ ng i M can thi p vào n i b Vi t Nam , thì ch quy n Qu c Gia b xâm ph m, chính nghĩa c a cu c tranh đ u ch ng C ng cũng m t... Do đó, dù có nh n bao nhiêu vi n tr c a M đi n a Mi n Nam s thua C ng s n. Bài h c c a th c dân Pháp t i Vi t Nam 1946-1954 đã cho th y đi u đó. Ông Di m đã th ng th n bày t quan đi m đó cho Đ i S Nolthing bi t:

Vi t Nam không mu n tr thành m t x b o h [c a M] (Viet Nam does not want to be a protectorate)

Xa h n n a, m t nhà nho nh Ông Di m đ c đào t o theo m t h th ng giáo d c đ t n ng trên nh ng giá tr đ o đ c cá nhân và gia đình theo quan ni m c a Kh ng T và Ông cũng h p th quan ni m dân ch c đ i n và lý t ng Montesquieu, Voltaire, Jean Jacques Rousseau ... t th k 19 c a Pháp. Do đó, Ông Di m r t khó hi u đ c th c t chính tr v n minh n c M , m t nên v n minh chú tr ng đ n nh ng quy n l i kinh t v t ch t và th c ti n c a đ i s ng. T ng Th ng Di m đã l m l n khi nghĩ r ng dù có nh ng b t đ ng quan đi m v i nh ng nhà làm chính sách M , nh ng vì s nghi p đ u tranh cho T Do Dân Ch và ch ng C ng chung c a hai Qu c Gia, Hoa K là đ ng minh mà Ông có th d a vào lúc chung cu c.

Nh ng đây chính là s l m l n h t s c nghiêm tr ng có l đã đ n đ n cái ch t c a T ng Th ng Di m. Vì cho đ n lúc ch t, Ông Di m v n không tin r ng chính T ng Th ng Kennedy đã chính th c ch p thu n m t cu c đ o chánh l t đ ch đ c a Ông. Trong th c t , n u Ông Di m bi t cu c đ o chính do ng i M s p đ t, Ông ta nghĩ r ng đó ch là m t s nhân viên trong chính quy n M và nh ng nhân viên CIA ch ng Di m mà thôi.

Th t v y, chính T ng Th ng Di m cho đ n 10 gi sáng ngày 1.11.1963, v n còn tin

r ng ch có CIA M nhúng tay vào v đ o chánh, cho nên Ông đã phàn nàn v i Đ i S Lodge v âm m u đó:

Tôi bi t s có m t cu c đ o chánh x y ra, nh ng tôi không bi t ai s th c hi n.

I know there is going to be a coup, but I don't know who is going to do it. (Đ i n văn c a Tòa Đ i S Sài Gòn s 841 ngày 1.10.1963)

Lodge còn long tr ng tr i T ng Th ng Di m:

Ngài có th an tâm, n u có b t c ng i M nào có hành đ ng sai trái n y, tôi s tr c xu t h ra kh i n c n y. (You can be sure if any American committed an impropriety, I [would] send him out of the country. (Ibid.)

Trong khi đó, T ng Th ng Di m đã không th nào hi u đ c r ng, chính T ng Th ng Kennedy, nhà lãnh đ o chính quy n n c M , m t qu c gia th ng tôn pháp lu t và dân ch , đã chính th c ch p nh n cu c đ o chánh đ ám h i Ông.

Tóm l i, sau khi duy t xét l i nh ng liên h ngo i giao gi a M và Vi t Nam , cùng nh ng khác bi t quan đ i m dân ch gi a T ng Th ng Di m và chính quy n Kennedy ta th y nh ng đ v khó có th tránh đ c. Và viên đ n mà các t ng lãnh Vi t Nam quy t đ nh b n vào đ u T ng Th ng Di m và Ông Nhu, c v n c a Ông vào ngày 2.11.1963 đã là m t sáng ki n c a ng i M , đ c l u tr trong tài li u H i đ ng An Ninh Qu c Gia M t năm 1961, m c dù đã đ c bôi xóa m t cách c n th n. Th t v y, trong b n l c thu t ngày 5.10.1961 g i cho Carl Kaysen, m t thành viên trong ban Tham M u c a H i Đ ng An Ninh Qu c Gia, Frank C.Child, m t c u nhân viên trong Phái B Vi n Tr c a Đ i H c Ti u Bang Michigan t i Vi t Nam , đã vi t:

Ch có m t cu c đ o chánh quân s - hay là m t viên đ n ám sát – m i thay th quy n lãnh đ o t i Vi t Nam .

T nh ng đ ki n n y cho th y m t s gi i ch c t i B Ngo i Giao Hoa K đã chu n b

cho cu c đ o chánh và có ý đ nh ti n hành m t cu c ám sát T ng Th ng Di m t lâu.

Và cu c đ o chánh ngày 1.11.1963 b t ngu n t nh ng lý do sâu xa, đó là khác bi t gi a hai n n văn hóa Đông - Tây, gi a quan ni m v Dân Ch T Do, nh ng đ nh ch chính tr và hoàn c nh xã h i c a Qu c Gia phát tri n k ngh và m t Qu c Gia ch m ti n, c ng thêm v i s hi u bi t v b n tính cá nhân và mâu thu n quy n l i qu c gia đã khi n nhà lãnh đ o c a n c M ph i chính th c quy t đ nh m t cu c đ o chánh l t đ v lãnh đ o c a m t qu c gia gi i là Đ ng Minh v i h .

Có l các lãnh đ o Hoa K đã không hi u rõ hay không đánh giá đúng m c t m quan tr ng c a nh ng khác bi t đó cho nên sau khi đã l t đ T ng Th ng Di m, l p lên đ c nh ng chính ph quân nhân nh h mong mu n, h v n th t b i không đ m đ n s n đ nh và dân ch cho dân chúng Mi n Nam. Có l cũng chính vì lý do đó, mà v i ph ng ti n chi n tranh h t s c qui mô và t i tâm c a m t siêu c ng b c nh t trên th gi i, h đã thua cu c chi n tranh t i ph n đ t nghèo nàn và nh bé nh Vi t Nam .

Ti n sĩ Ph m Văn L u
Melbuorne 10.2006